

LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A. Jakšto g. 4, LT-01105 Vilnius,
tel. +370 626 22 252, el. p. info@am.lt, https://am.lrv.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188602370

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2025-08-

Nr.

I

Nr.

DĖL ĮSTATYMŲ PROJEKTŲ

Aplinkos ministerija teikia Lietuvos Respublikos žemės įstatymo Nr. I-446 2, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 13¹, 15, 22, 23, 29, 30¹, 31, 32, 34, 35, 36¹, 36², 37, 39, 40, 45, 46, 47, 49, 50, 51, 52 straipsnių pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos žemės reformos įstatymo Nr. I-1607 4, 8, 16, 18, 19, 20 ir 21 straipsnių pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 15 ir 27 straipsnių pakeitimo įstatymo ir Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 pakeitimo įstatymo Nr. XIV-2557 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projektus (toliau – Projektai).

Įstatymų projektų tikslas – skaidrinti, efektyvinti ir supaprastinti valstybinės žemės valdymą ir naudojimą.

1. Projektai sprendžiama problema ir Projektus rengti paskatinusios priežastys

Aplinkos ministerija nuo 2022 m. pradėjo žemės valdymo ir naudojimo pertvarką. 2022 m. birželio 30 d. Seime priimti Žemės įstatymo Nr. I-446 pakeitimo įstatymo Nr. XIV-1311 ir susijusių įstatymų pakeitimai, kuriais pritarta valstybinės žemės valdymo ir naudojimo reformai. Aplinkos ministerijai nuo 2023 m. sausio 4 d. priskirta formuoti valstybinės žemės valdymo ir naudojimo politiką, miestų ir miestelių teritorijų ribose esanti valstybinė žemė perduota valdyti patikėjimo teise savivaldybėms. Antrajame valstybinės žemės pertvarkos etape, 2023 m. birželio 29 d. Seimas priėmė Žemės įstatymo Nr. I-446 pakeitimo įstatymo Nr. XIV-1311 2 straipsnio pakeitimo įstatymą Nr. XIV-2115, Žemės įstatymo Nr. I-446 2, 7, 10, 11, 12, 13, 22, 27, 30, 34, 35, 37, 39, 40, 41, 43, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 30(1), 35(1), 35(2) ir 66 straipsniais įstatymą Nr. XIV-2114, susijusių įstatymų pakeitimus, pagal kuriuos nuo 2024 m. sausio 1 d. valstybinė žemė miestų ir miestelių teritorijų ribose perduota valdyti savivaldybėms patikėjimo teise; žemės naudojimo valstybinės kontrolės funkcija iš Nacionalinės žemės tarnybos perduota Valstybinei teritorijų planavimo ir statybos inspekcijai. Įstatymų pakeitimais siekiama ne tik savivaldybėms suteikti daugiau savarankiškumo, bet ir Nacionalinei žemės tarnybai nebūdingas funkcijas perkelti institucijoms pagal kompetenciją, ir užtikrinti sklandų tarnybos valstybinės žemės patikėtinių kontrolės funkcijos vykdymą, kaip pagrindinį tarnybos veiklos tikslą.

Teikiamais įstatymų pakeitimais siekiama Konstitucinio Teismo ne kartą pažymėtų konstitucinių vertybių efektyvesnio įgyvendinimo: racialesnio valstybės turto tvarkymo, jo tausojimo ir didesnės naudos visuomenei. Šių tikslų siekiama sudarant sąlygas priimti tarpusavyje suderintus, laiku priimamus žemės valdymo, teritorijų planavimo, statybos, nekilnojamojo turto kadastro ir kitus sprendimus, formuoti vieningą šių sričių politiką, vykdyti efektyvesnę valstybinės žemės valdymo ir naudojimo priežiūrą užtikrinant sklandų visuomenei svarbių projektų įgyvendinimą ir kitų sprendimų priėmimą (Konstitucinio Teismo 2003 m. rugsėjo 30 d., 2007 m. liepos 5 d., 2007 m. lapkričio 23 d., 2008 m. birželio 30 d., 2009 m. kovo 2 d., 2010 m. vasario 26 d. nutarimai).

Konkretūs Projektuose siūlomi teisinio reguliavimo pakeitimai nurodyti Projektų aiškinamajame rašte.

2. Projektai siūlomo teisinio reguliavimo esmė – problemos sprendimas

Projektais siekiama tęsti valstybinės žemės pertvarką užtikrinant racionalesnį valstybinės žemės valdymą, siekiant didesnės naudos visuomenei.

3. Pasiūlymų įgyvendinimo mechanizmas, kaštai ir nauda

Atsižvelgiant į tai, kad savivaldybės nuo 2024 m. sausio 1 d. tapo valstybinės žemės patikėtinėmis miestų ir miestelių teritorijų ribose, suteikiant savivaldybėms papildomo savarankiškumo ir perduodant patikėjimo teise valdyti visą savivaldybės teritorijų ribose esančią valstybinę žemę, reikia pakeisti atitinkamus įstatymus.

Įgyvendinant Projektus dalyvaus Nacionalinė žemės tarnyba prie Aplinkos ministerijos ir savivaldybės. Planuojama skiriamų valstybės biudžeto asignavimų nemažinti, vertinant, kad jų pakaks, planuojama panaudoti ne daugiau biudžeto lėšų, nei šiuo metu naudojama. Informacija apie papildomų lėšų poreikį nurodyta Projektų aiškinamajame rašte.

Priėmus įstatymų pakeitimus, bus užtikrintas racionalesnis valstybinės žemės naudojimas. Procedūros, susijusios su valstybinės žemės valdymu, taps vieningos, nuoseklios ir kaimo gyvenamosiose vietovėse nesiskirs nuo miestuose ir miesteliuose atliekamų procedūrų. Įstatymų pakeitimai naudingi ir fiziniams asmenims tvarkant kasdienius klausimus, susijusius su valstybine žeme, ir juridiniams asmenims, kurių veikla tiesiogiai ar netiesiogiai susijusi su nekilnojamuoju turtu ir tenka spręsti valstybinės žemės valdymo ir naudojimo klausimus.

4. Rodikliai, kurie bus stebimi

Žemės įstatymo 66 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad „Aplinkos ministerija atlieka šiame įstatyme nustatyto galiojančio teisinio reguliavimo poveikio *ex post* vertinimą <...>“. To paties straipsnio 2 dalyje nurodyta, kad „Atliekant *ex post* vertinimą, turi būti įvertinta, ar valstybinę žemę perdavus patikėjimo teise miestų ir miestelių teritorijų ribose valdyti savivaldybėms pasikeitė valstybinės žemės naudojimo efektyvumas, ekonominė nauda valstybės biudžetui ir (ar) savivaldybių biudžetams ir Valstybinei teritorijų planavimo ir statybos inspekcijai perdavus žemės naudojimo valstybinės priežiūros funkciją procesai tapo greitesni ir skaidresni.“ Atsižvelgiant į tai, bus stebimas nesuformuotos valstybinės žemės ploto mažėjimas, surenkamų lėšų, susijusių su valstybinės žemės valdymu, naudojimu ir disponavimu, į valstybės ir savivaldybių biudžetus padidėjimas. Žemės įstatymo pakeitimo įstatymas papildomas nauju 34 straipsniu, numatančiu *ex post* vertinimą ir valstybinę žemę perdavus savivaldybėms valdyti patikėjimo teise kaimo gyvenamosiose vietovėse.

5. Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimas (pažymimas tinkamas variantas)

☐ Projektu įgyvendinamos šios Lietuvos Respublikos Devynioliktosios Vyriausybės programos, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2024 m. gruodžio 12 d. nutarimu Nr. XV-54 „Dėl Devynioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“ programos nuostatos:

☒ Projektai neprieštarauja Devynioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programai.

6. Europos Sąjungos teisės aktų perkėlimas ir (ar) įgyvendinimas (pažymimas tinkamas variantas)

☒ Projektai neperkeliamos ir neįgyvendinamos Europos Sąjungos teisės aktų nuostatos.

☐ Projektai perkeliama (*dėl Direktyvų*) ir (ar) įgyvendinamos (*dėl Reglamentų ir Sprendimų*) šios Europos Sąjungos teisės aktų nuostatos: (*išvardijama*). Kartu teikiama atitikties lentelė, kuri paskelbta ir Lietuvos narystės Europos Sąjungoje informacinėje sistemoje (LINESIS). Siekiant užtikrinti visišką susijusių Europos Sąjungos teisės aktų perkėlimą ir (ar) įgyvendinimą, reikės priimti ...

7. Notifikavimas Europos Komisijai (pažymimas tinkamas variantas)

☒ Projektai nenotifikuotini Europos Komisijai.

☐ Projektai notifikuotini Europos Komisijai.

8. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas (pažymimas tinkamas variantas)

☐ Atliktas Projektų numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas.

- ☐ Projektų numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas neatliekamas.
- ☒ Ši informacija nurodoma aiškinamajame rašte.

9. Teisės aktai, kuriuos reikės priimti, pakeisti arba pripažinti netekusiais galios (pažymimas tinkamas variantas)

- ☐ Projektams įtraukti į teisės sistemą kitų teisės aktų priimti nereikės.
- ☐ Projektams įtraukti į teisės sistemą reikės priimti šiuos teisės aktus: *(išvardijama)*.
- ☒ Ši informacija nurodoma aiškinamajame rašte .

10. Informacija apie sąvokų įvertinimą Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka (pažymimas tinkamas variantas)

- ☒ Projektuose naujų sąvokų nėra.
- ☐ Projektuose vartojamos sąvokos aprobuotos Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.
- ☐ Ši informacija nurodoma aiškinamajame rašte *(kai teikiamas įstatymo projektas)*.

11. Kita reikalinga informacija

2025 m. gegužės 15 d. Seimas priėmė Lietuvos Respublikos žemės įstatymo Nr. I-446 2, 7, 8, 9, 10, 11, 15, 22, 23, 29, 32, 34, 35, 37, 40, 41, 43, 45, 47, 55, 56, 64, 66 straipsnių ir VI-1 skyriaus pakeitimo įstatymą Nr. XV-211, Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo Nr. I-1120 6, 17, 18, 20, 23, 25, 27, 28, 30, 31, 33, 35, 39, 45 straipsnių, septintojo skirsnio pavadinimo pakeitimo ir Įstatymo papildymo 42-1 straipsniu įstatymą Nr. XV-212, Lietuvos Respublikos žemės reformos įstatymo Nr. I-1607 8, 9, 10, 13 ir 19 straipsnių pakeitimo įstatymą Nr. XV-213 ir Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 112, 113, 1131, 351 ir 589 straipsnių pakeitimo įstatymą Nr. XV-214; 2025 m. birželio 30 d. priimtas Lietuvos Respublikos žemės įstatymo Nr. I-446 Nr. I-446 2, 7, 8, 13-1, 23, 37, 42 ir 45 straipsnių pakeitimo įstatymas Nr. XV-381. Atsižvelgiant į tai, atitinkamos Projektų nuostatos patikslintos pagal priimtus minėtų įstatymų pakeitimus.

12. Konsultavimasis su visuomene portalo *Mano Vyriausybė* interneto svetainėje *E. pilietis* (pažymimas tinkamas variantas)

- ☐ Projektai viešosioms konsultacijoms skelbti portalo *Mano Vyriausybė* interneto svetainėje *E. pilietis*, kur pastabas ir pasiūlymus nuo 202.. m. d. iki 202.. m. d. galėjo teikti visi suinteresuoti asmenys.
- ☒ Projektai viešosioms konsultacijoms portalo *Mano Vyriausybė* interneto svetainėje *E. pilietis* neskelbti.

13. Derinimas su suinteresuotomis institucijomis ir visuomene

Projektų derinimas vyko du kartus (2025-02-14 ir 2025-04-17); derinimo metu išvadoms gauti per TAIS teikti Lietuvos Respublikos finansų ministerijai, Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai, Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijai, Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai, Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijai, Lietuvos Respublikos energetikos ministerijai, Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijai, Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerijai, Lietuvos Respublikos kultūros ministerijai, Nacionalinei žemės tarnybai prie Aplinkos ministerijos, Kultūros paveldo departamentui prie Kultūros ministerijos, Lietuvos savivaldybių asociacijai, Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybai, valstybės įmonei Turto bankui, Valstybinei miškų urėdijai, Lietuvos nekilnojamojo turto plėtros asociacijai, VĮ Registrų centrai, Nacionalinės žemės tarnybos prie Aplinkos ministerijos darbuotojų profesinei sąjungai, Lietuvos Respublikos žemės ūkio rūmams, Vyriausybės atstovų įstaigai.

Išvados nepateikė Vyriausybės atstovų įstaiga. Papildomas išvadas pateikė Vilniaus miesto savivaldybės administracija, Kauno technologijos universiteto Architektūros ir statybos instituto Teritorijų planavimo centras, Lietuvos verslo konfederacija, akcinė bendrovė „Via Lietuva“.

Ekonomikos ir inovacijų ministerija, Krašto apsaugos ministerija ir Vidaus reikalų ministerija pastabų ir pasiūlymų neturėjo.

Į Finansų ministerijos, Energetikos ministerijos, Susisiekimo ministerijos, Kultūros ministerijos, Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos, valstybės įmonės Turto banko, Lietuvos nekilnojamojo turto plėtros asociacijos pastabas atsižvelgta. Taip pat atsižvelgta į daugelį Teisingumo ministerijos pastabų.

Su Lietuvos savivaldybių asociacija, VĮ Registrų centru, Lietuvos Žemės ūkio rūmais, akcine bendrove „Via Lietuva“, Nacionaline žemės tarnyba prie Aplinkos ministerijos, Valstybine miškų urėdija pastabos suderintos darbo tvarka.

Su Vilniaus miesto savivaldybės administracija vyksta periodiniai susitikimai dėl savivaldybėje kylančių praktinių problemų, pasiūlymai, kuriems nepritarta, ne kartą aptarti susitikimų metu, nepritarimo argumentai pateikti derinimo pažymoje.

2025-06-06 organizuotas susitikimas su Specialiųjų tyrimų tarnybos atstovais jų pateiktoms pastaboms aptarti, pastabos suderintos darbo tvarka.

Institucijoms, kurių pastabos paminėtos derinimo pažymoje, argumentai, kodėl neatsižvelgta į jų pastabas, nusiųsti el. paštu, pasiūlyta organizuoti susitikimus, tačiau institucijos tokio poreikio nematė, bet pastabų neatsiėmė.

2025-08-24 gauta Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės išvada Nr. NV-1936, projektai suderinti be pastabų. Dėl Vyriausybės kanceliarijos Informacinių technologijų valdysenos grupės pastabų, nurodytų 2025-07-28 pažymoje Nr. NV-1720, susiderinta darbo tvarka.

Su Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerija projektai suderinti darbo tvarka.

14. Projektų rengėjai

Projektus parengė Aplinkos ministerijos Žemės ir teritorijų planavimo politikos grupės vyresnioji patarėja, vykdanči grupės vadovo funkcijas, Algė Staniūnaitė-Tonkich (tel. +370 695 17 731, el. p. alge.staniunaite-tonkich@am.lt), Žemės ir teritorijų planavimo politikos grupės vyresnioji patarėja Erika Giedraitienė (tel. +370 696 75 865, el. p. erika.giedraitiene@am.lt), Kadastro ir erdvinių duomenų politikos grupės vadovė Aušra Kalantaite (tel. +370 669 52 682, el. p. ausra.kalantaite@am.lt) ir vyresnioji patarėja Jurgita Milieškaite (tel. +370 620 53 766, el. p. jurgita.milieskaite@am.lt).

PRIDEDAMA:

1. Lietuvos Respublikos žemės įstatymo Nr. I-446 2, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 13¹, 15, 22, 23, 29, 30¹, 31, 32, 34, 35, 36¹, 36², 37, 39, 40, 45, 46, 47, 49, 50, 51, 52 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas, 44 lapai.

2. Lietuvos Respublikos žemės įstatymo Nr. I-446 2, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 13¹, 15, 22, 23, 29, 30¹, 31, 32, 34, 35, 36¹, 36², 37, 39, 40, 45, 46, 47, 49, 50, 51, 52 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto lyginamasis variantas, 48 lapai.

3. Lietuvos Respublikos žemės reformos įstatymo Nr. I-1607 4, 8, 16, 18, 19, 20 ir 21 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas, 3 lapai.

4. Lietuvos Respublikos žemės reformos įstatymo Nr. I-1607 4, 8, 16, 18, 19, 20 ir 21 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto lyginamasis variantas, 4 lapai.

5. Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 15 ir 27 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas, 2 lapai.

6. Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 15 ir 27 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto lyginamasis variantas, 2 lapai.

7. Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 27 straipsnio pakeitimo įstatymo Nr. XIV-2557 2 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas, 1 lapas.

8. Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 27 straipsnio pakeitimo įstatymo Nr. XIV-2557 2 straipsnio pakeitimo įstatymo lyginamasis variantas, 1 lapas.

9. Įstatymų projektų aiškinamasis raštas, 21 lapų.

10. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo projektas, 1 lapas.

11. Derinimo pažyma, 14 lapų.

12. Antikorupcinio vertinimo pažyma (Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 15 ir 27 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas), 6 lapai.

13. Antikorupcinio vertinimo pažyma (Lietuvos Respublikos žemės įstatymo Nr. I-446 2, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 13¹, 15, 22, 23, 30¹, 31, 32, 34, 36¹, 36², 37, 39, 40, 45, 47, 49, 50, 51, 52, 66 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 67 straipsniu įstatymo projektas), 5 lapai.

14. Antikorupcinio vertinimo pažyma (Lietuvos Respublikos žemės reformos įstatymo Nr. I-1607 4, 8, 16, 18, 19 ir 20 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas), 6 lapai.

Laikinais einantis
aplinkos ministro pareigas

Povilas Poderskis